

Mana-i Harfi; Haşir

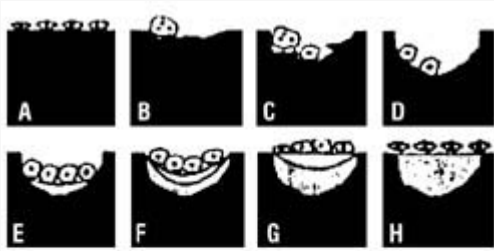
Yasin Suresinin 77. ayetinde: “O insan görmedi mi (bilmiyor mu?), biz onu bir damla meniden yarattık, şekil verdik, o ise kalkıp apaçık bir hasım kesilmiştir” şeklinde dehşet verici bir ikaz karşımıza çıkar. Evet, Yunan Felsefesi ile şekillenmiş iç alemlerimiz, sebep-sonuç silsilesi içinde eşyayı algılayan Mutezile benzeri, imanımızı unutturur. Bir damla sıvı olduğunu, küçücük bir hücre halinde iken karanlık bir tüneldeki yolculuğunu ve ardından şefkat abidelerine has ve kainatı kuşatan rahmetin adı ile anılan analığa mahsus olmakla onları yücelten rahimin, ana rahminin bizi kucaklayışını unuttur “o insan”. Her an kucaklandığının, hep sevildiğinin farkında olmaz ve ömür boyu sevgiyeye hasret yaşar. Sahte sevgililer peşinde koşar ve yediği tokatlar, hayal kırıklıkları ömrünü hüsrana ve şarkıların hüznüne, arabesk acılara hapseder. Rahmetinin tezahürü olarak, ana rahmi ile elsiz, kolsuz, sessiz ve ifadesiz olduğu dönemde onu kucaklayan Rahim-i Zülcelal’e isyan eder, cismine cürmüne bakmaksızın hasım kesilir. O rahmet ki, bütün anaların şefkati bir araya getirilse yanında bir damla teşkil etmeyecek enginlikte okyanustur. Annesine isyan edene bile ahlaksız, hayasız nazarı ile bakılan bir dünyada Rabb-ı Rahimine isyanı ifade edecek kelime bulunamaz.

O kuşatıcı rahmetin himayesiyle ve sonsuz kudretin işleyişi ile “bir damla meni” dokuz ay gibi kısa bir zamanda imtihan meydanında eğitime hazır hale getirilir. Üç ayda şekli şemali belirginleşir, kemikleri oluşur ve artık kemik gelişimi ile takip edilir. Ultrason ile kafatasının çapı ve uyluk kemiğinin boyu ölçülür. Anneye normal seyirde gelişme olup olmadığı konusunda bilgi verilir. Kemik gelişimi ergenlik çağına, daha sonra 20-25 yaşlarına kadar devam eder. Vücut kuvvetlenir, boy uzar. İnsan güç kazandığı vehmeder. Bir dönem, dünya karşısına çıkırsa devirecek gibi hisseder kendini, kalıbına sığmaz, kanı delice akar damarlarında, gençlik baharının coşkun ırmağı misali. Ortalama, kırk yaşına kadar kazançla geçen ömür, sonrasında kayıp dönemine girer. Güç, kuvvet, zindelik yavaş yavaş kaybolmaya, ömrün sonbaharı kendini hissettirmeye başlar.

Artık, kemiklerde de denge bozulmuş, kemik gücü azalmaya başlamıştır. Her şeyin fani olması gibi bedeninin de faniliği, çürümeye meyli kendini hissettirmeye başlar. Dostlardan, gençlikten, coşkulardan uzaklaşıp gençlik neşesinin yerini ihtiyarlık hazanının hüznü alır. Hırçınlıklar, enerji dolu günler ve en önemlisi dostlar yavaş yavaş terk etmeye başlar. Üstelik ayrılık vakti her zaman bu seyrin tamamlanmasını beklemeden gelebilir. Her an gelebilir. Çünkü aklımıza gelebilen her yaşta ömrü sona ermiş insan vardır. Ana rahminde, birkaç saniyelik, birkaç aylık iken, yüz yıllık ömürden

sonra hayatı sonlananlar içinde bizim hangi gruba gireceğimiz, ancak geçmiş ve elenen kısım için bellidir. Yani hangi gruba girmediğimiz belli olmuştur, ama hangisine gireceğimiz bilinmez. Haşır Risalesi'nin de ifade ettiği gibi bu şartlar içinde yaşayan insanoğlunun hayatına, sosyal hayatına dair yaralara en yararlı ilaç haşır akidesidir. Yani bütün kayıpların daha güzel bir şekilde iade edilecek oluşudur. Annesini kaybettiğini zanneden bir çocuğun; yavrusunu kaybettiğini zanneden bir annenin gözyaşlarını ancak bunların kaybolmadığını, başka bir aleme göç ettiğini haber vermek dindirebilir. Kavuşma anı beklentisi hayata yeniden sarılmayı, ümitle yaşamayı netice verebilir. Beli bükülmüş, bütün organlarının isyanını bastırmakla meşgul bir yaşlının en güzel teselli kaynağı, gençliğin bir gün geri dönmesi ümididir.

Oysa insan benliğiyle, her şeyi bildiği zannı ile hayasızlık eder ve kendini hayatının her anında görüp gözetken ve seven Rabb-i Rahiminden yüz çevirir ve Yasin Suresi'nin devam eden 78. ayetinde şu hitaba muhatap olur: "Kendi yaratılışını unutup, bize misal getirmeye kalktı: 'çürümüş kemikleri kim diriltecek?' diye." Bakışın sathiliği, varlıkları idrakin maddeye bağlılığı bu kadar olabilir! Sebep-sonuç ilişkisi dışına taşamayan, görülenle sınırlı akıl yürütme sonucunda klişeleşmiş ifadeler doğar "Olmaz", "çıkarmaz", "gider" gibi hükümlerle şekillenmiş iç alemimizde bu ilişkilerin dışındaki hükümler yer bulamaz. Bize göre bir binanın restorasyonu için iskeleler kurulmalı, binadaki faaliyetler durmalı ve çevresindeki faaliyetler sınırlandırılmalıdır! Yerinde duran, bizim ölçülerimizle bir faaliyet gözlenmeyen binada restorasyondan söz edilemez! Bir şey ya canlıdır ya ölü! Aynı anda hem canlı hem ölü olamaz! Oysa "Schrödinger'in Kedisini" hayat ve ölümün üst üste bindiği bir haldedir. Hem canlıdır hem ölü. "Levh-i Mahv ve İsbat", varoluş ve yok oluşun sürekli ve kesintisiz yer aldığı bir levhadır. Sabit ve kalıcı olan "Levh-i Mahfuz-u Azam"ın imkan dairesinde, bizim yaşadığımız boyutta bir defterdir ve bu defterin detaylarında, satırların inceliklerinde varlık ve yokluk üst üste binmiştir. Sürekli değişen bir defter, "bir yazar-bozar tahtası" dır. Zaman denilen kavram da bu üst üste binmiş varlık-yokluk hallerinin açılmasından ibaret olmalıdır.

Şekil 1- Kemiklerde yapım ve yıkımın aynı anda gösterildiği şema. a) Dinlenme fazındaki kemik yüzeyi. b) Osteoklastların fokal çekimi ile kemik rezorpsiyonunun aktivasyonu. c) Osteoklastlar tarafından rezorpsiyon kavitesinin oluşturulması. d) Monolüker hücrelerin erozyon kavitesini düzgün hale getirmesi (geri dönüşüm). e) Erozyon kavitesi içinde osteoblastların farklılaşması (coupling). f) Matris sentezi ve mineralizasyonun başlaması. g) Matris sentezinin tamamlanması. h) Kemik yüzeyinin yeniden astar hücreleri ile kaplandığı ve remodelling'in tamamlandığı dönem.

Ayetin, kemik misali ile yaratılışı anlatması ise çok çarpıcıdır. Çünkü ölüm ve hayata mazhariyetin, iskelesiz restorasyonun en tipik misalidir kemikler. Ana rahminden ölüme kadar sürekli yenilenirler ve bu dışarıdan görülmez. Elektron mikroskobu ile baktığınızda kemiğin çok muhteşem bir mimari ile yapıldığını görürsünüz. Yatay, dikey, çapraz pek çok sayıda kolon ve giriş şeklinde bina edilmiştir. Bedenimizdeki organlar içinde cansızlığa en yakın olduğu düşünülen kemikler aslında daimi bir hayat ve ölüm mercidir. Kemiğin güvesi gibi çalışan bir hücre "osteoklast" adını almıştır ve sürekli insanın kemiklerini kemirir.

Bunu takip eden ve osteoblast adı verilen hücreler ise sürekli tamir ve restorasyonla meşguldür. Yani, kemik, ölüm ve hayatın ard arda yaşandığı ve bunun dışarıdan fark edilmediği bir ortamdır. (Bkz. Şekil 1) Üstelik o

mükemmel mimaride herhangi bir bozukluk yaşanmaksızın... Özellikle yaşlı hanımlarda gözlenen "osteoporoz" yani kemik erimesi isimli hastalık ise bu faaliyetteki dengenin yıkım yönünde bozulmasından kaynaklanır. (Bkz. Şekil 2) Bu faaliyetin kendi kemiklerinde devam ediyor olduğu bir anda, bedeni haşır akidesine ömrünün saniyeleri adedince imza atıp tasdik ediyorken insan, "Çürümüş kemikleri kim diriltecek?" diyebilmektedir! En güzel cevabı Surenin takip eden 79. ayeti vermektedir. "De ki: Onu ilk önce kim yaratmışsa tekrar o diriltecek. O, her şeyin yaratılışını hakkıyla bilendir."